

Фамилија пиштоља Desert Eagle

АРСЕНАЛ 64

Фамилија пиштоља
Desert Eagle
**ВЕЛИКИ
ПУСТИЊСКИ
ОРАО**

Муниција без
експлозивног пуњења
**УБИТАЧНИ
БЕЗ
ЕКСПЛОЗИВА**

Роботска такмичења
под патронатом војске
**МАРШ
ЧЕЛИЧНИХ
ВОЈНИКА**

САДРЖАЈ

Фамилија пиштоља
Desert Eagle

**ВЕЛИКИ
ПУСТИЊСКИ ОРАО**

2

Муниција без експлозивног
пуњења

**УБИТАЧНИ
БЕЗ ЕКСПЛОЗИВА**

7

Роботска такмичења
под патронатом војске

**МАРШ
ЧЕЛИЧНИХ ВОЈНИКА**

12

Уредник прилога
Мира Шведић

ВЕЛИКИ

ПУСТИЊСКИ ОРАО

Када је почео развој пиштоља Desert Eagle – „пустињски орао“, идејни конструктори вероватно нису знали да ће то оружје, уместо службене употребе, доживети филмску славу. Војска и полиција ниједне земље није увела тај модел пиштоља у службену употребу, али зато нема ниједног акционог филма, нарочито оних који од деведесетих година долазе са друге стране Атлантика, а да се није појавио у рукама великих и малих глумаца. Како је у стварности?

Реалност се на великом платну често доводи у питање. Иако се зна да је тежина пиштоља око два килограма, да је калибар .50 Action Express (12,7 mm), да корисници веома лако њиме рукују, па чак и лако опаљују из њега, цена није привлачна – 1.500 долара за пиштољ, и то

„клот“. Додатна опрема или било који додатак (који ће код онога у кога је пиштољ уперен изазвати додатни страх, јер га је и само оружје шокирало) драстично повећавају цену, а тек муниција – за један оквир треба „само“ 48 „зеленбаћа“. То значи да би корисници требало да имају фабрику муниције или доста дубок џеп, с

обзиром на то како и колико испаљују муницију. Но то је, ипак, само на филму.

Први Desert Eagle појавио се у калибру .357 Magnum, и то под пуним називом „Magnum Eagle .357 Magnum”. Најјачи калибар, .50 Action Express, настао је 11 година касније, али са примарним циљем да се ловцима широм Америке понуди полаутоматски пиштољ у веома снажном калибру, уместо популарних ловачких револвера у тешким калибрима.

Плод непознатих инжењера

Године 1979. тада скоро непознати инжењери Х. Lindig, Х. Skildam и Н. Skildam конструисали су полуаутоматски пиштољ Desert Eagle, али у .357 Magnum калибру, чији би се рад заснивао на искоришћавању барутних гасова. Тај систем ретко се примењује код пиштоља јер гломазан механизам повећава масу оружја, коју вешт и искусан конструктор мора да „сакрије”, што, пак, условљава већу цену оружја. Поред тога, обични пиштољски калибри не развијају довољну количину барутних гасова потребних за покретање таквог механизма, а због кратке цеви доток количине барутних гасова у гасни цилиндар није довољан.

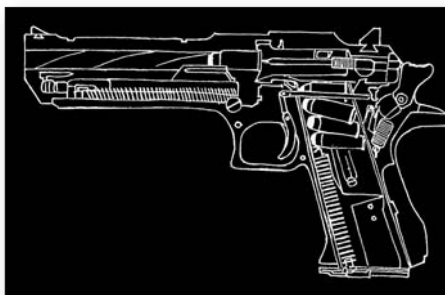
Одмах су основали фирму „Magnum Research, Inc.” са седиштем у Сент Полу (St. Paul), Минесота (САД). Фирма је наредне године патентирала основни дизајн пиштоља Desert Eagle, док је први прототип тога модел завршен 1981. године. Био је функционалан, са ротирајућим затварачем око 80 одсто, са пуним гасним функцијама и имао је релативно добре стрелачке карактеристике. Када се изузме да је тај модел њихов првенац, па још ако се зна да је калибар .357 Magnum (који је то време углавном био заступљенији код револвера, а много мање код пиштоља), ипак су били задовољни успехом.

Да би оружје постигло 100 одсто на функционалности, у помоћ су позвали много искусније и тада већ надалеко познате стручњаке из израелске фирме IMI – „Israel Military Industries”. Пиштољ је доживео мало „шминкање”, па проверу.

Главни тест предвиђао је да се испали 1.000 метака за редом, а да не дође до застоја или хаварије. Тест је успешно

УПУТСТВО

У упутству за употребу произвођач указује да је употреба пиштоља Desert Eagle .50 Action Express пожељна са две руке. У истом упутству, под важно, произвођач даје сугестије да се са обе шаке што чвршће обухвати рукохват и да су руке испружене са благо стиснутим лактовима, како би се њима компензовао део трзаја. Током гађања никако не треба држати пиштољ близу тела, јер приликом опаљења трзај, односно одскок пиштоља, зна да нанесе озбиљне повреде. Код тог пиштоља морају се озбиљно примењивати све мере безбедности које наводи произвођач, као и допунске које корисник зна.

Пресек пиштоља
Desert Eagle .50 Action Express

Муниција разних калибара

савладан, па је функционалност пиштоља постала стопроцентна. Одмах је одобрена серијска производња, али је укупно произведено само 1.000 комада. Серијски број почео је са 3001. Тај први модел је за колекционаре веома вредан јер је јединствен у својој фамилији. Има традиционалне такозване „land-and-groove” жлебове са десним кораком увијања, који не омогућавају продужетке цеви, односно промену калибра.

Усавршавање основног модела готово да није завршено, а пиштољ је већ 1985. доживео озбиљнију реконструкцију. Најпре на самој цеви. Ради повећавања прецизности, пиштољ је добио полигонално жлебљење. Годину дана касније појавио се нови калибар – .44 Magnum DE. Тај модел пиштоља води се као први успешни у том калибру који је избачен на тржиште. Наравно, настављено је унапређивање конструкције, али и линије. Године 1987. појављује се .41 Magnum Desert Eagle (који се не производи последњих десетак година). Наредне године уводи се најмоћнији калибар међу пиштољима .50 Action Express – „ручни топ”. Метак за тај пиштољ развија америчка компанија „Magnum Research”, у сарадњи са IMI-јем. Међутим, серијска производња тог модела почела је тек 1996. године.

Године 2000. на тржишту се појавио нови модел, који је иако мање познат, цењенији међу познаваоцима оружја – за њих је то пиштољ број 1 у свету по снази, калибру... Реч је о моделу Desert Eagle, калибра .440 Cor-Bon round, где је чаура флашастог облика, нешто налик на муницију 7,62x25 mm коју користи „тетејац”. Само једна напомена – тај модел пиштоља је за 30 одсто надмашио све резултате чувеног Desert Eagle .50 Action Express.

Крајем осамдесетих година, 1989, модел Desert Eagle – Mark VII постаје стандардан. Његове карактеристике су: увећана полуга кочнице, увећан заустављач кочнице и побољшан за своју функцију, уведена обарача са два колена. Године 1996. на тржишту се појавио Mark XIX, модел бр. 19, чија је најважнија одлика постојање једног рама – тела пиштоља, па је тај део пиштоља стандардизован за сваки калибар тог модела. Наиме, модели Mark I и Mark VII имали су рамове различите величине за сваки калибар, а Mark XIX је пиштољ који изменом неколико компоненти, попут цеви, оквира и затварача, уз основни рам користи више врста муниције по калибру.

За две руке

Најважнија карактеристика пиштоља Desert Eagle .50 Action Express (12,7x32,6 mm) јесте огромна снага и разорна моћ. Прављен је за „dual-hand”, за дешњаке и за леворуке. Због тога су

стручњаци у IMI-ју морали да одустану од класичног Browning-ов система одложеног затварања, који се до тада примењивао на пиштољима великог калибра. Овде је примењен класичан полуаутоматски принцип рада са искоришћавањем барутних гасова, као код јуришних пушака AK 47, Galil...

Код тог тешког пиштоља забрављавање се постиже великим ротационим затварачем, Garand-системом, који на себи има четири велике брадавице које се забрављују окретњем у страну на устима цеви. Иза лежишта метка у цеви је издубљена рупица, која води у цевчицу испод главне цеви и простира се читавом дужином, скоро до њених уста. Ту је гасна комора у којој је гасни чекић, који је повезан са носачем затварача. Приликом опаљења метка барутни гасови кроз отвор у цеви притискају у гасни систем, на чијем је крају гасна комора са чекићем који, под притиском, потисну навлаку, коју окрећу и одбраве затварач, избацују празну чауру, а из оквира покупе нови метак и потисну га у лежиште.

IMI-јев „пустињски орао“ је, наједноставније речено, велики пиштољ и по калибру и по габаритима. Међутим, комплетно је израђен према војничким стандардима. Спољна завршна фаза је матиран или бруниран. Унутрашњи делови израђени су прецизним ливењем и машинским операцијама на рачунским вођеним машинама.

Произвођач тог пиштоља у Америци, фирма „Magnum Research“, која га пласира углавном на њихово тржиште, нуди 12 различитих финалних обрада: класично брунирање, хромирање, никловање, позлату, титанијум нитрат (TiN, чврстоће 80 роквела), али и камуфлажне варијанте и друге, по жељи купца.

На први поглед пиштољ оставља груб утисак, али се он мења кад се узме у руке. Види се да је завршна обрада фина и да савршено лежи у руци. Ипак, свако се изненади унутрашњом прецизношћу и квалитетом израде. Ту констатацију стрелац примети тек када повлачи део навлаке са затварачем у задњи положај, јер не треба да примени већу снагу од оне коју употреби кад повлачи навлаку код SIG 210 9 mm PARA пиштоља. Затварач веома лако клизне уназад. Следеће

МОДУЛАРНОСТ

Desert Eagle је надалеко чувен и по својој модуларности, коју углавном може да захвали стандардизацији рама – тела пиштоља. Да би се променио калибар потребно је имати само резервну цев (другог калибра), оквир и систем за брављење (део навлаке са затварачем). Углавном су то калибри .44 Mag, .357 Mag, .50AE и .440 Cor-Bon. Први модел тог пиштоља у калибру .357 Magnum не дозвољава никакву конверзију, а остали, попут .41 Magnum и .44 Magnum, омогућавају конверзију и у .357 Magnum.

На тржишту се све више појављују модели тог пиштоља са Пикатини шинама са горње и доње стране цеви

Модел Desert Eagle .44 Magnum

изненађење јесте обарача, која има два колена, а сила приликом повлачења не прелази два килопунда. Обарача омогућава подешавање, што значи да корисник може да прилагоди тежину окидања по својој жељи. Иначе, пиштољ ради само у SA („single action“) моду.

Цев пиштоља има полигонално жлебање, што му повећава век трајања.

Поред тога, утиче и на прецизност оружја, умањује хабање, а добија се и боље усецање зрна у току кретања кроз цев. Лежиште метка је хромирано, што умногоме олакшава извлачење чауре. Комплетна цев израђена је из два дела, и то посебно цев и посебно лежиште метка, који са спајају.

Навлака, односно део са затварачем (јер код тог пиштоља цев је фиксна, а само се задњи део навлаке, у којем је смештен затварач, креће напред-назад), јесте само задња трећина. На бочним предњим странама навлака је издужена и преко ње се уз помоћ жлебова спаја са рукохватом. На навлаци се са леве горње стране налази кочница, са којом се веома лако

манипулише палцем десне руке. Кочница је класична и има два положаја – укочен и откочен. Када се налази у положају укочено ударач не иде напред, како смо углавном навикли код новијих модела пиштоља, већ остаје у запетом положају, а полука кочнице кочи ударну иглу (спречава да иде у предњи

положај) и, истовремено, блокира цео механизам за окидање. Ако пиштољ користи леворуки стрелац, употреба кочнице је мало отежана. Иначе, корисници тог пиштоља који имају мале шаке срећу се са проблемима условљеним величином рукохвата, места кочнице итд.

Код основног модела нишани су фиксни. Као једну од могућих опција фирма нуди купцу могућност монтирања задњег подесивог нишана или чак неку врсту оптоелектронских нишана, у смислу оптичког или рефлексног нишана. За ову потребу са горње стране цеви израђују се лежишта за монтирање носача оптоелектронских нишана. У последње време све више се на тржишту појављују модели тог пиштоља у разним калибрима и са „Picatini“ шинама – са горње стране цеви, али и са доње предње стране на устима цеви.

Рукохват – тело пиштоља је, као и остали делови, израђен глодањем од квалитетног нерђајућег челика. Корице су од полимера, а касније се јављају и анатомске, израђене од гуме и са спољне стране нарецкане, ради што тежег проклизавања у рукама приликом опаљења. Са леве стране пиштоља, код споја заштитника обараче са рукохватом, налази се дугменце за ослобађање оквира. Са горње леве стране је полука за задржавање и спуштање навлаке у предњи положај. Карактеристика те полуке јесте да на њеној чивији лежи обарача. На десној страни, на заштитнику обараче са горње стране, налази се полука која је намењена за расклапање пиштоља. Полуку треба притиснути у леву страну и окренути према доле, чиме се чивија окреће напред и ослобађа цев и повратни механизам. Тада је довољно само повући цев и повратни механизам са доње стране напред и на устима цеви издићи према горе. После тога се и навлака – затварач свуче напред и извади из жлебова који их воде ка раму – телу.

Колики је стварни трзај тог пиштоља у калибру .50AE могу да нагађају они који нису пробали, али се – само једна информација – кинетичка енергија коју ослобађа тај метак креће од 1.700 до 2.500 J (зависно од произвођача), што је само четвороструко јаче од енергије коју ослобађа метак 9 mm PARA. Стрелац који први пут гађа из пиштоља и користи дворучни став са поравнатим ногама у раскорак, после опаљења ће једном ногом сигурно искоракнути уназад како би стабилизовао равнотежу. Трзај пиштоља подиже руке стрелца око 30–80 степени у вис. Наравно, то зависи од искуства стрелца у пуцању са тим пиштољем. У моменту када зрно напушта уста цеви појављује се пламен, а на удаљености од два-три метра поред стрелца може се осетити ударни талас. Детонација је веома гласна, али се примећује да је мања од .44 Magnum-а, када се испалује из револвера.

Са дугом цеви

Старији модел – Desert Eagle .44 Magnum (11,17 x 41 mm) – такође ради на принципу искоришћавања барутних гасова. И код њега је гасни цилиндар смештен испод цеви, што, кад занемаримо

повећану масу пиштоља, решава први проблем зашто се не примењује принцип искоришћавања барутних гасова код пиштоља. Други разлог уочава се само погледом на калибар и тог модела пишто-

ПРЕДРАСУДЕ

Ако ико икада покуша да вас убеди да је од фамилије пиштоља Desert Eagle (у калибрима .357 Magnum, .41 Magnum, .44 Magnum, .440 Cor-Bon round и .50 AE) неки коришћен у полицијско-војне сврхе, тај се vara. То се није десило до данас. Бар не у реалности, али на филму масовно. Апсурдно је било када се још 1990, у филму Лука Бесона, појавила крхка глумица која је без икаквих тешкоћа успешно руковала једним од модела Desert Eagle пиштоља.

Такође, неистина је ако неко покуша да вас убедити да се ти модели производе и користе за личну самоодбрану. У самоодбрани су од животног значаја брзи узастопни и прецизни хици, што је са тако великим и тешким пиштољима немогуће извести. Захваљујући димензијама и тежини, они су неподесни за ношење, нарочито скривено. Сем тога, бљесак на устима цеви у мраку (понекад и по дану) заслепљује и противника и стрелца.

ља, док је трећи решен тако што је померен отвор у цеви за одвод барутних гасова. Поменути отвор се због релативно ниских притисака (око 2.800 бара) налази само неколико милиметара од самог лежишта метка, односно на месту где се остварује максимални притисак (код пушака је то сасвим другачије – код АК 47 максимални притисак око 3.200 бара остварује се око 20 cm од лежишта метка – ближе устима цеви).

Део барутних гасова одлази кроз отвор и канал до клипа, чије померање уназад омогућава

одбављивање затварача. Канал је релативно дуг (око 115 mm) и омогућава опадање притиска и температуре гасова, што је неопходно за беспрекорно функционисање оружја. Оружје функционише беспрекорно са фабричком муницијом, али и са ручно пуњеном. Пиштољ је конструисан тако да чим облога започне кретање уназад, ослобађа се вишак гасова. Систем позајмице барутних гасова омогућава код пиштоља великих калибра промену калибра без промене снаге опруге (дебљине) и тежине затварача. Без обзира на калибар, количина гасова на путу до клипа пропорционално се увећава и обезбеђује правилно функционисање.

И овај модел ради само у SA – „single action” моду и са подесивим окидањем. Тежина фабричког окидања са којом пиштољ излази из фабрике је чак 3,6 килограма. Користи метак калибра .44 Magnum, чија максимална дужина може бити 41 mm, јер са том димензијом метка дебелина дршке износи више од шест центриметара. Као код данас модерних великих војничких пиштоља, и код овог модела полука кочнице налази се са обе стране навлаке, што омогућава несметано руковање дешњацима, али и леворучним стрелцима. Пиштољ је укочен када је полука кочнице окренута према доле. Једини проблем код руковања са том по-

ТАКТИЧКО-ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

		.357 MAG	.44 MAG	.50AE
Принцип рада		Позајмица барутних гасова		
Принцип забрављивања		Ротирајући затварач		
Дужина	6 инча	273 mm		
	10 инча	375 mm		
Висина		147 mm	149 mm	151 mm
Тежина са празним оквиром		1.650 g	1.750 g	2.050 g
Тежина празног оквира		120 g		130 g
Тежина пуног оквира		260 g	290 g	360 g
Капацитет оквира (комада)		9	8	7
Дужина цеви	6 инча	152,5 mm		
	10 инча	254 mm		
	14 инча	355,6 mm		
Дужина нишанске линије		215,9 mm		
Жлебови		6 полигонални десни корак увијања		
Корак увијања жлеба		355 mm	457 mm	483 mm
Муниција		револверска		све
Калибар		9,1 mm	11,17 mm	12,7 mm

лугом јесте висина положаја навлаке и угла који заклапа полука – ако се пиштољ држи у ставу за гађање немогуће је полугу дохватити палцем леве, односно десне руку. Да би се то постигло мора се изаћи из става за гађање.

Основна верзија има цев дужине 6,25 инча, али се може без икаквих про-

блема заменити дужом – од 14 инча, чиме добијамо оружје чија је укупна дужина чак 485 милиметара. Обе цеви на себи имају лежишта за монтаже носача оптоелектронских уређаја за нишањење и ласерско обележивање циљева. Стандардни механички нишани су фиксни. Код дуге цеви само је предњи нишан смештен пет центиметара уназад од уста цеви, да би се скраћењем предуге нишанске линије смањило померање мушице по мети.

Дуге цеви (али и краће) имају полигонално ожлебљење, које се скоро и не

Тестирање пиштоља у калибру .44 Magnum

види када се погледа кроз цев, али даје испаленом зрну нешто већу брзину него код обичних цеви (по дужини). Дебљина цеви креће се од фантастичних 26 mm у лежишту метка до 16 mm на устима цеви. Када се упореди са револвером S&W или Colt-ом, Desert Eagle .44 Magnum, са својих 8+1, има 50 одсто већу ватрену моћ, а због конструкције затварача пројектила и већу кинетичку енергију.

Повлачење дела навлаке са затварачем у задњи положај код Desert Eagle .44 Magnum теже је него код Desert Eagle .50 AE, јер у механизму има две веома јаке

повратне опруге. Зато је, да би се остварио беспрекоран рад пиштоља, пожељно користити муницију са јачом елаборацијом. Тип зрна је, такође, веома битан, јер степенаста муниција може изазвати застој због немогућности правилног трасирања метка из оквира у лежиште метка. Нису препоручљива ни зрна без кошулице, јер меко олово може да запуши отвор у цеви која враћа барутне гасове у гасни цилиндар, чиме се онемогућује одбрављивање затварача. Како навлака на предњем делу не прекрива лежиште метка и цев, веома лако се утврђује да ли има метак или не. Осим тога, непрекривеност цеви омогућава много брже хлађење код дуже паљбе.

Тестирања

Desert Eagle .44 Magnum је својом појавом одмах изазвао сумњу код обожаваца револвера и тог чувеног калибра. Извршене су бројне упоредне анализе и тестирања само да би се утврдило које је оружје ефикасније, односно боље. Тако је, на пример, један тест био између Desert Eagle .44 Magnum са 14 инчном цеви и Ruger-овог револвера са цеви од 7,25 инча. Тестирање је обављено са фабричком и ручно пуњеном муницијом. Ручно пуњена муниција дала је боље резултате – брзина зрна (23 g – 240 грејна) расла је са 457 m/s на 510 m/s, те је добијана енергија већа од 2.000 J. Међутим, са зрном од 200 грејна брзина је нарасла чак на 600 m/s, што је више од 2.350 J. То је веће чак и од енергије неких пушчаних калибара, попут .223 Remington, 7,62x39 mm и др.

Прецизност тог пиштоља је на завидном нивоу. Са дугом цеви могуће је и без коришћења оптичког нишана груписати поготке на мети 10x10 cm на даљини од 91 m, док се са кратком цеви на даљини од 23 m групише на 57 милиметара.

Тај пиштољ био је осмишљен за спортска такмичења, на којима се калибар .357 Magnum добро показао. Међутим, како је конструкција у калибру .357 Magnum била довољно јака, IMI-ју није преостало ништа друго већ да развије и калибре .44 Magnum и .50 AE. ■

Иштван ПОЉАНАЦ